

«فرهنگ یگان» به بهانه انتشار نماهنگ «رویای ایرانی» ویژگی های ترانه برای نوجوان های دهه ۹۰ را بررسی کرد

پرواز نوجوانی در رویای ایرانی

عاطفه جعفری روزنامه نگار

روز گذشته خبری تلخ، جامعه هنری انقلاب را داغدار کرد. احمدعلی راغب هنرمند برجسته موسیقی انقلاب در سن ۷۶ سالگی درگذشت. یاد او با ساخت آهنگ سرودهای ماندگاری همچون «بانگ آزادی»، «خجسته یاد این پیروزی» و «جودان شده است» یاد و نام او به خاطر جاودانگی سرودهایی است که بر زبان جوان های دهه شصتی باقی مانده است. دهه ۶۰، دهه شروع خیلی از اتفاقات نو و تازه در عرصه هنر ایران بود. دهه ای که سرودها جان گرفتند و به داخل کلاس ها و مدارس آمدند. سرودها به بخش مهمی از فعالیت تربیتی هنری نوجوانان دهه ۶۰ بدل شده بودند. معلمان پرورشی یا دینی

سرود برای نوجوان ها چه ویژگی هایی باید داشته باشد؟

بانگهای به سرودهای قدیمی متوجه می شویم که این سرودها می خواهند یک مساله را برای بچه ها بازگو کنند، وقتی از دلنگی برای پدر می گویند یا از جنگ و انقلاب، سعی شان این است به زبانی ساده بتوانند مفاهیمی که در دوران پیش رو دارند را برای نسل نوجوان تبیین کنند. بین شعر و سرود تفاوت وجود دارد. برخی از شاعران می گویند، سرود باعث ایجاد هیجان و شور در نوجوانان و کودکان می شود. بیوک ملکی، شاعر کودک و نوجوان سرود و شعر بسیار دارد. او معتقد است شعر برای کودک و نوجوان گفته می شود باید محتوای مناسب و مشخصی داشته باشد. او با بیان اینکه شعر کودک با شعر نوجوان متفاوت است، می گوید: «این مساله را نباید یاد دارد که نوجوان دنیایش متفاوت با کودک است؛ هم از نظر روحی و هم از نظر جسمی». او به ناهنجاری از یک دوره به دوره دیگری برت می شود و درگیر احساسات است. دنیای او برخلاف کودک، درونی می شود. می تواند استدلال و فکر کند. نوجوان خود را یک کودک نمی داند. از طرفی هم، هنوز بزرگسال نیست. به قول لوین، روانشناس آلمانی، بزرگسال و کودک یک بار، بار بزرگسالی و کودکی را به دوش می کشند، اما نوجوان همزمان بار هر دو را به دوش می کشد. در اصل نوجوان دنبال هویت است و مساله اطرافش برای او اهمیت پیدا می کند. رابطه با خانواده و دوستان، مسائل اجتماعی... او را دچار شک و در مورد تردیدهای فکر می کند و به آینده اش می اندیشد و آرزوهایش را می بیند. این مسائل بخشی از ویژگی های نوجوان است و مسلم است کسی که برای او شعر می گوید، نمی تواند اینها را نادیده بگیرد. علاوه بر اینها، نوجوان امروز تفاوت های آشکاری هم با نوجوانان قبل از خود دارد. سرعت و پیشرفت علم و تکنولوژی، در لحظه، دنیای بچه ها را تحت تاثیر قرار می دهد و کسی که برای آنها کار می کند نباید از این مسائل غافل باشد. «ملکی معتقد است که شعر نوجوان باید خیلی جدی گرفته شود چون در سن حساس آنها می تواند بسیار تاثیر گذار باشد و می گوید: «دهه ۶۰ و ۷۰، خیلی سرودها و ترانه های خوبی داشتیم که بچه ها از آنها در همه جا (خانه و مدرسه) استفاده می کردند. اما الان این مساله را خیلی کمتر می بینیم.»

یک رویای شیرین ایرانی

نوجوان امروز در معرض تولیدات وسیع رسانه ای هستند. تولیدات رنگارنگ و پرزرق و برق. اتفاقا در این شرایط است که اهمیت تولید آثار خوش آید و فرهنگ های هنری برای نسل نوجوان دوچندان می شود. تولیدات انبوهی که در دنیای مجازی قرار گرفته است بی بهره از هدیابگری و تربیت نوجوان ایرانی است. اما به راستی در این عصر که چه باید کرد تا چشم نوجوان ها به سوی یک محصول فرهنگی اصیل ایرانی جلب شود. آیا ساخت یک موزیک ویدیو ساده و اجرای یک سرود با همان سبک و سیاق دهه ۶۰ برای نوجوان امروزی کافی است؟

برخی از کارشناسان معتقدند که استفاده از رنگ های شاد و متنوع، استفاده خلاقانه از نور و جلوه های ویژه رایانه ای و همچنین تدوین بویا و خلاقانه از جمله عناصری هستند که می تواند یک موزیک ویدیو را برای نوجوان امروزی جذاب کند. نماهنگ ها به دلیل ساختار و الگوی روایی شان بسیار نزدیک به سلیقه نوجوان ها هستند و تقریباً تمامی عناصر مورد علاقه شان را یکجا با خود دارند. «رویای ایرانی» محصول تازه موسسه ماوا، برای مخاطب نوجوان ساخته شده و می توان گفت که تلاش سازندگان بر این بوده که بسیاری از عناصری که اشاره شد را در ساخت اثر در نظر بگیرند. «امید» را می توان تم اصلی شعر روایی ایرانی به حساب آورد و کارگردان آن نیز تلاش کرده تا فیلمنامه ای کوتاه بر اساس این تم بنویسد. پس به سراغ چند نوجوان به عنوان قهرمان های کوچک رویای ایرانی رفته و آنها را در قالب چتربازانی می گذارد که قرار است با خود نور، گرما و امید بیابند. از قلب آسمانی آبی و نیز ابراهای متراکمی که چهره شهر را پوشانده است. سپس در شهر حرکت کرده و گلوله هایی را در فضای آسمان شلیک می کنند که حاوی استیکرها یا شکلک های خنده است. شکلک هایی که روی زمین فرود آمده و لیختند را بر لبان مردم شهر می نشانند. ایده ظریفی که از جهان مجازی گرفته شده و برای مخاطب نوجوان نیز کاملاً آشنا به نظر می رسد. شعر مورد استفاده در این نماهنگ از ریتم خوبی برخوردار است و با فضای نوجوانانه کار همخوانی دارد. استفاده از چند نوجوان به عنوان بازیگر که به خوبی هم از عهده نقش شان برآمده اند، از دیگر نقاط قوت نماهنگ «رویای ایرانی» به حساب می آید. به خصوص بازیگر خواننده که درک درستی از شعر

داشته و مخاطبان کم سن و سال این نماهنگ هم می تواند با او همذات پنداری کنند. در این میان تنها نقطه ضعف رویای ایرانی مربوط به انیمیشن ابتدای آن است که کیفیت چندان مطلوبی نداشته و در نگاه نخست می تواند مخاطب نوجوان کار را از خود دور کند.

رویای ایرانی

نویسنده و کارگردان: سیدمحمد سجادی
تهیه کننده: علی شمس

شماره در این حوزه تخصصی فعالیت می کنید علت کم کار شدن تلویزیون را چه می دانید؟

دوران نوجوانی دوران منحصربه فرد و البته پیچیده ای است. شاید پیچیدگی این مقطع سنی، تولید کنندگان را از پرداختن به این دوران از زندگی بازمی دارد. مثلاً مساله ای که نوجوان به شدت با آن درگیر است «رفاقت» است. شخص از دوران کودکی عبور کرده و الان باید برای خودش رفیق انتخاب کند. ما چند ترک موسیقی در این حوزه تولید کرده ایم؟! این نیازهای دیگر دوران نوجوانی استقلال است. نوجوان معمولاً آن را استقلال از خانواده ترجمه می کند و با مخالفت با خانواده در حوزه های گوناگون سعی در اثبات استقلال خودش دارد. ما چند قطعه موسیقی و به دنبال آن نماهنگ تولید کرده ایم که بگویم نوجوان چگونه مستقل شود؟ و موارد بسیاری از این دست. انصافاً سهم نوجوان از تولیدات رادیو و تلویزیون ایران سهم ناچیزی است.

مخاطب نوجوان در حال حاضر چه آثاری را در حوزه موسیقی و نماهنگ دنبال می کند و حال که متولیان فرهنگی برای این مخاطب در حوزه موسیقی کم کاری می کنند و به اندازه نیاز تولید آثار جذاب را افزایش نمی دهند، آیا نیاز او کم خواهد شد؟

خبر احتمالاً اوسر جای خودش باقی است و این نیاز را از بیرون تامین می کند. نوجوان ناخواسته به سراغ خواننده هایی می رود که اصلاً مناسب سن او نیست. آن خواننده و آن تهیه کننده موسیقی هم ابتدا مقصر نیست. اصلاً قطعه ای که تولید کرده برای این رده سنی مخاطب نبوده. دقیقاً مانند اندازه لباس که در چهار یا پنج سایز مختلف عرضه می شود. من باید فقط کم لباس اندازه خودم بخرم و بپوشم. مساله زمانی پیش می آید که لباس سایز من نیست. من چه باید بکنم؟! اتفاقی که متأسفانه برای نوجوان رقم خورده این است که موسیقی و نماهنگ مورد علاقه اش بسیار کمیاب است و خوب به ناچار سراغ موسیقی ها و نماهنگ هایی رفته که اصلاً مناسب سنش نیست.

به نظر شما در ۲ دهه اخیر برنامه هایی که چه در تلویزیون و چه در فضای مجازی اختصاصی به حوزه نوجوان پرداخت و موثر واقع شد، کدام بود؟

بنده چون فارغ التحصیل رشته کارگردانی دانشگاه صدا و سیما هستم، برنامه های تلویزیونی حوزه نوجوان را تخصصی دنبال می کنم. در سری برنامه های تلویزیونی، «اقیانوس آرام حقیقتاً برنامه تلویزیونی استاندارد و قابل دفاعی بود که نمی دانم چرا ادامه پیدا نکرد. برنامه تلویزیونی «فاز» انصافاً حرف جدیدی داشت و آن اعتماد و باور نوجوان بود. که آن هم ادامه پیدا نکرد. فیلم های سینمایی «منطقه پرواز ممنوع» و «بیست و یک روز بعد» هم آثار خوب و قابل دفاعی هستند.

موزیک ویدئوهای «شور شیرین»، «قاصدک»، «زنگ تابستون»، «دهکده اجدادی»، «به رنگ ایران»، «رویای ایرانی»، کدام موفق تر بوده؟ آیا قابلیت پخش در حوزه بین الملل هم دارد؟

همه تولیدات و آثار یک تولیدکننده، به منزله بچه های او هستند و انتخاب بهترین آنها بسیار سخت است. اما دلچسب ترین نماهنگ هایی که تاکنون ساخته ام قاصدک و رویای ایرانی بوده اند. در همه آثار سعی کرده ام نیازهای نوجوان را مورد بررسی قرار دهم و فارغ از دین و مذهب به دوران نوجوانی بپردازیم. از این جهت که آثار با محوریت نوجوانی تولید شده اند و کیفیت تولید خوبی هم دارند، با یک ترجمه وزیر نویس مطلوب، قابلیت پخش در حوزه بین الملل هم دارند.

علی شمس، تهیه کننده نماهنگ «رویای ایرانی» در گفت و گویا با «فرهنگ یگان» مطرح کرد

نوجوان ها هیچ سهمی در رادیو و تلویزیون ایران ندارند

علی شمس، تهیه کننده نماهنگ «رویای ایرانی» می گوید که ششصدادان نوجوانی بسیار شیرین و لذت بخشی داشته است و دوست دارد آن را هزاران بار دیگر تجربه کند. شاید هم به خاطر همین است که دوست دارد عمده فعالیت هایش حول تولیداتی برای نوجوان های ایرانی باشد. او از سال ۱۳۹۷ با تولید نماهنگ، قاصدک، و با همکاری مرکز موسیقی ماوا فعالیتش را در حوزه موسیقی نوجوان آغاز کرد. پس از آن با حمایت مرکز ماوا ۶ اثر به صورت سریالی در حوزه نوجوان تولید کرده است که هر کدام در زمان پخش شان با استقبال مخاطبان مواجه شدند. قاصدک، شور شیرین، به رنگ ایران، زنگ تابستون، دهکده اجدادی و رویای ایرانی اثر تولیدی او در حوزه نوجوان با مرکز ماوا بودند. آنچه می خوانید متن گفت و گوی «فرهنگ یگان» با تهیه کننده نماهنگ «رویای ایرانی» است.

|||

چرا به حوزه تولیدات کودک و نوجوان پرداختید؟

اولاً ما این دو حوزه را از یکدیگر جدا کنیم، تولیدات کودک هم در حوزه فرم و هم در حوزه محتوا برای نوجوان کسل کننده و گاهی مشمضمّن کننده است. نوجوان در دورانی از زندگی خود قدم می زند که تمام تلاشش را می کند به اطرافیان بفهماند دیگر کودک نیست، از آن دوران فاصله گرفته و اطلاق عنوان کودک را کسر شأن خودش می داند.

نوجوان میل به تغییر عالم دارد. در حالی که کودک کاملاً منفعل است و این گونه تفاوت های فاحش باعث می شود نوجوان تمام تلاشش را بکند که هر چه می تواند از عنوان کودکی هم فاصله بگیرد. حوزه تولیدات مورد علاقه من حوزه نوجوان است. نوجوانی آغاز انتخاب های بزرگ است. آغاز دورانی از زندگی که هرگز شبیه آن یافت نمی شود. شخصاً دوران نوجوانی بسیار شیرین و لذت بخشی داشتیم. به شدت مایلم هزاران بار دیگر به آن دوران از زندگی ام باز گردم. لطافت روحی، میل به تغییر، بلندپروازی، استقلال و عدم وابستگی و هیجانات بی اندازه زیاد، از جذابیت های دوران نوجوانی برای من است. تولید اثر برای کسی که نه آنقدر کودک است که متوجه حرف های عمیق عالم نشود و نه آنقدر وابسته و دل بسته دنیا شده است که نتواند روح خودش را پرواز دهد، روح خود را هم در طراوت آن دوران نگه می دارد. این شاید مهم ترین دلیل من برای فعالیت در حوزه نوجوان است.

با توجه به اهمیت گروه سنی کودک و نوجوان ساخت تولیدات نماهنگ و موسیقی برای این قشر چه اهمیتی دارد؟

چه خوش مان بیاید و چه خوش مان نیاید، موسیقی جزء لاینفک زندگی دختر و پسر نوجوان این عصر است. هیجانات بی حد و حصر در دوران نوجوانی و احساسات لطیفش باعث می شود با هنر ارتباطی بگیرد که شاید هرگز پدر و مادر او این ارتباط را برقرار نکنند.

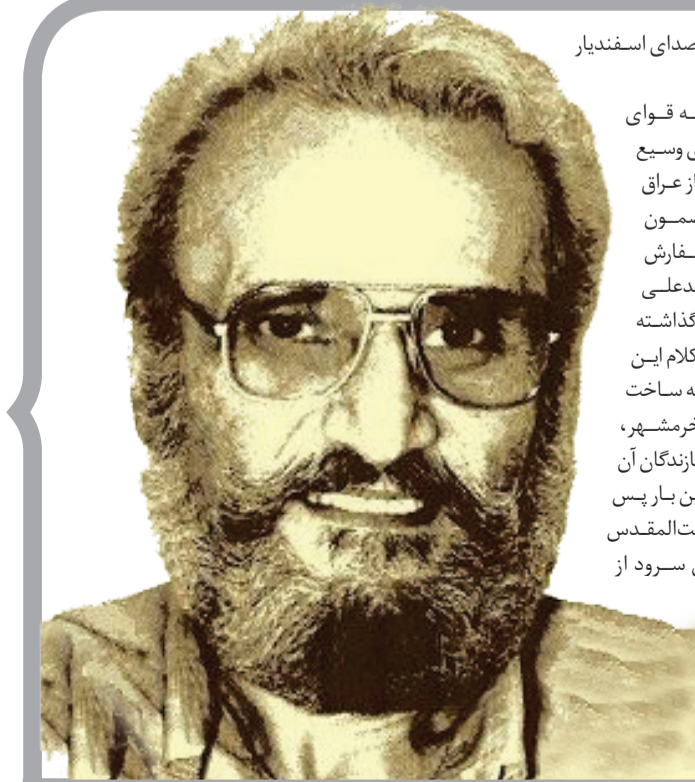
چه ظرفیتی بهتر و بالاتر از این برای متولیان فرهنگ جامعه؟! انظرات فقهی مقام معظم رهبری هم که پیرامون موسیقی بر کسی پوشیده نیست. خوب حالا باید فرم و محتوای شعر و موسیقی و تصویر را در خدمت نیازهای واقعی نوجوان قرار داد. نیاز یا واقعی است یا کاذب. محتوایی که اکنون به نوجوان تزریق می شود، نیاز کاذب است. وقتی شبانه روز در فضای موسیقی کشور در ذهن نوجوان عشق های زمینی و شکست عشقی و... پمپاژ شد، نوجوان احساس نیاز می کند و خوب چه کسی است که نداند اساساً این نیاز کاذب است. نوجوان نیاز دارد نیازهای واقعی اش مانند امید به آینده، تغییر دنیای پیرامونی، موفقیت، تلاش و رقابت را در شعر و موسیقی و نماهنگ ببیند.

سهم نوجوانان از تولیدات تلویزیون چه قدر است؟ در دهه ۶۰ و ۷۰ هم زمان با پخش انیمیشن های خاطر انگیز خارجی، رسانه ملی هم در تولید آثار ویژه سن نوجوان کم نمی گذاشت؛ از تولید برنامه های ترکیبی گرفته تا برنامه های عروسکی. با توجه به اینکه

ساخت، برای سرود «بانگ آزادی» بود. آهنگی که هر ایرانی با شنیدن ملودی اش، ناخودآگاه شعرش را هم زمزمه می کند. این سرود نخستین بار همزمان با پیام نوروزی امام خمینی (ره) در نوروز سال ۱۳۵۸ پخش و از سوی مردم به عنوان سرود ملی جمهوری اسلامی ایران پذیرفته شد. به دلیل طولانی بودن این سرود، برخی از مسئولان تشخیص دادند که سرود دیگری به عنوان سرود ملی ساخته شود.

با این حال سرود «بانگ آزادی» همچنان به عنوان یکی از ماندگارترین آثار مرتبط با انقلاب سال ۱۳۵۷ ایران است.

ساخت سرود «شهادت مطهر» یکی دیگر از مهم ترین آثار احمدعلی راغب است که مسیر تولید سرود و موسیقی را در سال های بعد از انقلاب ریل گذاری و هدایت کرد. در سال ۱۳۵۹ در اولین سالگرد شهادت آیت الله مرتضی مطهری، از سوی دفتر امام خمینی (ره) و توسط مرحوم

سیداحمد خمینی، ساخت سرودی در رثای این شهید سفارش داده می شود و مسئولیت این کار به احمدعلی راغب واگذار می شود. او این سرود را روی شعری از حمید سبزواری ساخت و محمد گلریز آن را خواند. سرودی که با استقبال گسترده مردم مواجه شد.

امام خمینی (ره) نیز عوامل این سرود را در خرداد ۱۳۵۹ به حضور پذیرفت و آن را مورد تأیید و تحسین فراوان قرار داد. این اتفاق با بازتابی که داشت، در واقع باعث رسمی شدن فعالیت های موسیقی پس از انقلاب سال ۱۳۵۷ ایران شد و به دنبال آن با تأسیس واحد موسیقی در رادیو، فعالیت های موسیقی با آزادی و انسجام بیشتری دنبال شد و گروه های موسیقی شکل کامل تر و رسمی تری به خود گرفتند.

در همان خرداد ۱۳۵۹ و در دیداری که احمدعلی راغب به دلیل ساخت سرود «شهادت مطهر» با امام خمینی داشت، دیدگاه امام درباره قطع ارتباط با آمریکا و پیامی که قرار است در این باره صادر کنند، از سوی مرحوم سیداحمد خمینی مطرح شد و او خواست تا این پیام، دستمایه ساخت سرودی با همین مضمون شود. در نتیجه احمدعلی راغب این سرود را ساخت و نتیجه اش شد ساخت سرود «آمریکا ننگ به نیرنگ تو» که کلام

به یاد احمدعلی راغب، نوازنده سازهای انقلاب

بدرود مرد هزار آهنگ

احمدعلی راغب سه شنبه شب ۱۸ آذرماه، بر اثر عوارض ناشی از بیماری سرطان دارفانی را وداع گفت. این هنرمند عرصه موسیقی ۷۶ ساله بود و در طول عمر خود آثار با ارزشی ساخت. راغب را «مرد هزار آهنگ» لقب داده اند، بیشتر به خاطر اینکه در آرشو و صداوسیما بالغ بر ۱۴۰۰ قطعه موسیقی از او به ثبت رسیده است. فعالیت حرفه ای احمدعلی راغب به سال های قبل از انقلاب بازمی گردد اما او پس از کشتار ۱۷ شهریور سال ۱۳۵۷ از سوی رژیم پهلوی، نسبت به این اتفاق بی اهمیت نماند و همراه با برخی دیگر از هنرمندان سرشناس رادیو و تلویزیون با مراکز هنری وابسته به رژیم پهلوی و عضویت در ارکستر سازهای ملی، استعفاء داد و در سال های بعد از انقلاب هم آثاری ارزشمند و ماندگاری را تولید کرد. او سهم بسزایی در تولید آثار موسیقی انقلابی و دفاع مقدسی کشور داشته است. یکی از اولین آهنگ هایی که راغب بعد از انقلاب